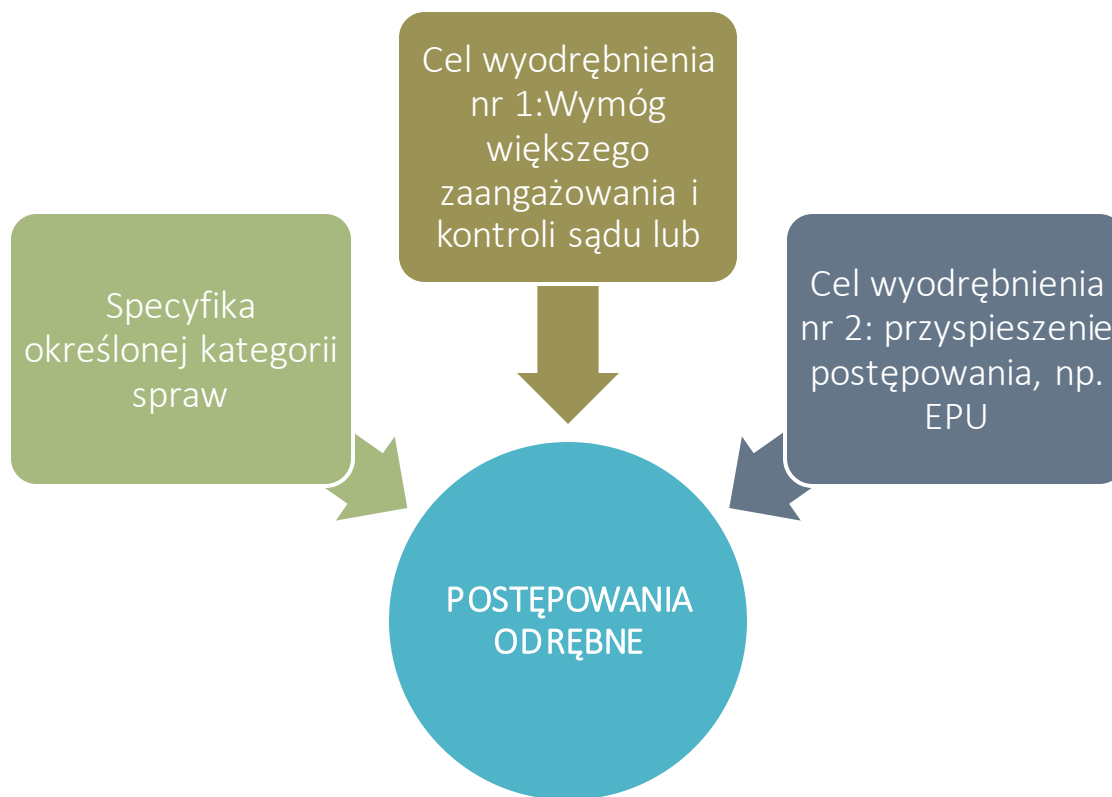

Postępowania odrębne –
zagadnienia ogólne.

Postępowanie odrębne ≠ trzeci tryb postępowania

**tryb procesowy*

RODZAJE POSTĘPOWAŃ ODRĘBNYCH

- Postępowanie w sprawach małżeńskich,
- Postępowanie w sprawach ze stosunków między rodzicami a dziećmi
- Postępowanie w sprawach gospodarczych,
- Postępowanie w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych,
- Postępowanie w sprawach o naruszenie posiadania,

Szczególne postępowania gospodarcze (tzw. hybrydy):

- Postępowanie w sprawach z zakresu ochrony konkurencji i konsumentów oraz w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową,
 - Postępowanie w sprawach z zakresu regulacji energetyki,
 - Postępowanie w sprawach z zakresu regulacji telekomunikacji i poczty,
 - Postępowanie w sprawach z zakresu regulacji transportu kolejowego,
 - Postępowanie w sprawach z zakresu regulacji rynku wodno-kanalizacyjnego,
-
- Postępowanie w sprawach własności intelektualnej
 - Postępowanie nakazowe
 - Postępowanie upominawcze,
 - Postępowanie uproszczone,
 - Elektroniczne postępowanie upominawcze,
 - Europejskie postępowanie nakazowe,
 - Europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń

POSTĘPOWANIA ODRĘBNE

OBLIGATORYJNE

Kwalifikacja sprawy do postępowania odrębnego następuje na podstawie dekretacji przez Przewodniczącego w drodze zarządzenia

FAKULTATYWNE

Postępowaniami fakultatywnymi są:

- postępowanie nakazowe,
- EPU,
- Postępowania europejskie.

Brak woli powoda co do rozpatrzenia sprawy w ramach ww. postępowania odrębnego skutkować będzie, co do zasady, rozpatrzeniem sprawy w ramach postępowania spornego zwykłego

**Chyba że sprawa będzie się kwalifikować pod reżim innego obligatoryjnego postępowania odrębnego*

Uwaga! Na wniosek przedsiębiorcy, który jest osobą fizyczną, sąd rozpoznaje sprawę z pominięciem przepisów o postępowaniu gospodarczym

Art. 201. [Badanie trybu postępowania]

§ 1. Przewodniczący bada, w jakim trybie sprawa powinna być rozpoznana oraz czy podlega rozpoznaniu według przepisów o postępowaniu odrębnym, i wydaje odpowiednie zarządzenia. W wypadkach przewidzianych w ustawie przewodniczący wyznacza posiedzenie niejawne w celu wydania nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym.

§ 2. Jeżeli sprawę wszczęto lub prowadzono w trybie niewłaściwym, sąd rozpoznaje ją w trybie właściwym lub przekazuje właściwemu sądowi do rozpoznania w takim trybie. W wypadku przekazania stosuje się odpowiednio przepisy § 2 i 3 artykułu poprzedzającego. Każda jednak strona może żądać powtórzenia czynności sądu dokonanych bez jej udziału.

Kwalifikacja sprawy przez Przewodniczącego Wydziału → w oparciu o treść pozwu, w tym na podstawie zgłoszonego przez powoda żądania

Zarządzenie przewodniczącego o rozpoznaniu sprawy w postępowaniu odrębnym nie wiąże sądu!

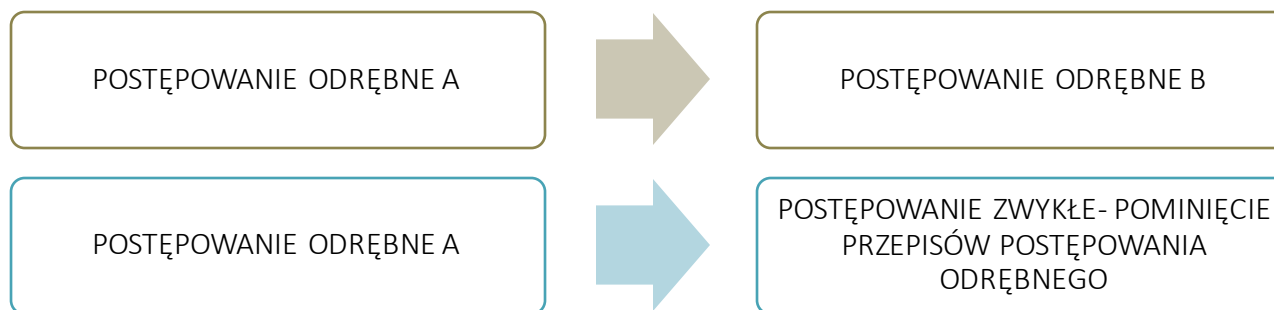
W przypadku konieczności rozpoznania sprawy w ramach innego postępowania odrębnego niż to, do którego sprawę zakwalifikował Przewodniczący, sąd rozpoznający sprawę powinien wydać odpowiednie postanowienie w tym zakresie (na rozprawie) (← sporne w doktrynie; brak wyartykułowanego obowiązku sądu do wydania postanowienia w zaistniałym przypadku) lub Przewodniczący składu powinien wydać odpowiednie zarządzenie (poza rozprawą lub wg niektórych również na rozprawie) **(nie przysługuje zażalenie, o ile przekazanie sprawy odbywa się w ramach tego samego sądu. W innych przypadkach zastosowanie znajdzie art. 394 §1 pkt 4 KPC).**

Powyższa zasada dotyczy także postępowania apelacyjnego lub zażaleniowego:

Jeśli więc przykładowo sąd pierwszej instancji błędnie - w ocenie sądu drugiej instancji - rozpoznał sprawę bez zastosowania przepisów o właściwym postępowaniu odrębnym, to sąd drugiej instancji, niezależnie od ewentualnej oceny skutków takiej błędnej kwalifikacji dokonanej przez sąd pierwszej instancji, powinien, stosując art. 13 § 1 zdanie drugie KPC, dalej rozpoznac sprawę według przepisów dotyczących właściwego postępowania odrębnego, jeżeli dla etapu postępowania drugoinstancyjnego takie przepisy istnieją.

Zmiany kwalifikacji

Zmiany mogą dokonywać się następująco:

np.:

Art. 505¹ § 3 KPC

Sąd może rozpoznać sprawę z **pominięciem przepisów o postępowaniu uproszczonym**, jeżeli może to przyczynić się do sprawniejszego rozwiązania sporu.

Art. 480¹ § 2 KPC

Po utracie mocy lub uchyleniu nakazu zapłaty albo w przypadku braku podstaw do jego wydania **sąd rozpoznaje sprawę według przepisów ogólnych lub w postępowaniu odrębnym właściwym dla danej sprawy**, chyba że przepis szczególny przewiduje inny skutek, w szczególności umorzenie postępowania.

☐Możliwe, gdy:

- zakres podmiotowy i przedmiotowy odpowiada obu typom,

- jedno z nich nie przewiduje wykluczenia jednoczesnego stosowania przepisów innego postępowania odrębnego;

np.:

505¹ § 2 KPC: Spośród spraw wymienionych w § 1 nie rozpoznaje się w postępowaniu uproszczonym spraw:

- 1) należących do właściwości sądów okręgowych;*
- 2) małżeńskich i z zakresu stosunków między rodzicami a dziećmi;*
- 3) z zakresu prawa pracy rozpoznawanych z udziałem ławników;*
- 4) z zakresu ubezpieczeń społecznych, z wyjątkiem spraw wymienionych w art. 477 § 2 i spraw o rentę.*

☐Jak stosować:

- istnieją normy kolizyjne

np.: Art. 505¹⁴ § 1 KPC:

W postępowaniu uproszczonym w sprawach z zakresu prawa pracy przepisów art. 466 (ustne zgłoszenie powództwa), art. 477 (wezwanie do udziału w sprawie przez sąd) i art. 477¹ (uwzględnienie roszczenia alternatywnego) nie stosuje się.

- brak norm kolizyjnych: stosujemy przepisy bardziej szczegółowe, dalej idące w zakresie obostrzenia

Nakładanie się postępowań

Postępowanie uproszczone

❑ Przewodniczący wydziału (upoważniony sędzia) obligatoryjnie i z urzędu dokonuje oceny, czy sprawa podlega rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym (art. 201 § 1 zdanie pierwsze).

Art. 201 § 1 KPC:

Przewodniczący bada, w jakim trybie sprawa powinna być rozpoznana oraz czy podlega rozpoznaniu według przepisów o postępowaniu odrębnym, i wydaje odpowiednie zarządzenia.

Zakres zastosowania

W postępowaniu uproszczonym rozpoznaje się:

- sprawy o świadczenie, jeżeli **wartość przedmiotu sporu** nie przekracza dwudziestu tysięcy złotych, [Poprzedni stan prawny: „sprawy o roszczenia wynikające z umów”. Postępowanie uproszczone dotyczyć więc będzie tylko żądań o świadczenie, nie zaś o ustalenie lub ukształtowanie.
- sprawy o roszczenia z rękojmi lub gwarancji - jeżeli **wartość przedmiotu umowy** nie przekracza kwoty dwudziestu tysięcy złotych.

Wyłączenia: sprawy:

- 1) należące do właściwości sądów okręgowych;
- 2) małżeńskie i z zakresu stosunków między rodzicami a dziećmi;
- 3) z zakresu prawa pracy rozpoznawane z udziałem ławników [art. 47 § 2 pkt 1 KPC];
- 4) z zakresu ubezpieczeń społecznych, z wyjątkiem spraw wymienionych w art. 477⁸ § 2 (sprawy o zasiłek chorobowy, wyrównawczy, opiekuńczy, macierzyński, pogrzebowy, o świadczenie rehabilitacyjne, o odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy rolniczej, wypadku w drodze do pracy lub z pracy, wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, wypadku lub choroby zawodowej pozostającej w związku z czynną służbą wojskową albo służbą w Policji, Agencji

Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Biurze Ochrony Rządu, Służbie Ochrony Państwa, Służbie Więziennej, Państwowej Straży Pożarnej i Służbie Celno-Skarbowej) i spraw o rentę.

Sąd może rozpoznać sprawę z pominięciem przepisów o postępowaniu uproszczonym, jeżeli może to przyczynić się do sprawniejszego rozwiązania sporu.

co do zasady, brak posiedzenia przygotowawczego, chyba że z okoliczności sprawy wynika, że przeprowadzenie posiedzenia przygotowawczego może przyczynić się do sprawniejszego rozpoznania sprawy (art. 505 [2] KPC)

jeden pozew = jedno roszczenie (ZASADA)

WYJĄTEK: kilka roszczeń w jednym pozwie (kumulacja przedmiotowa):

Przesłanki:

gdy wynikają z **tego samego** stosunku prawnego lub

Wynikają z kilku stosunków prawnych **tego samego rodzaju**.

możliwość dochodzenia części roszczenia wtedy, gdy postępowanie uproszczone byłoby właściwe dla całości roszczenia

Art. 505³. [Zakaz kumulacji i rozdrabniania roszczeń]

§ 1. Jednym pozwem można dochodzić tylko jednego roszczenia.

§ 2. Połączenie kilku roszczeń w jednym pozwie jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy wynikają z tego samego stosunku prawnego lub kilku stosunków prawnych tego samego rodzaju. W przypadku niedopuszczalnego połączenia w jednym pozwie kilku roszczeń przewodniczący zarządza zwrot pozwu bez wezwania do usunięcia tego braku. Jeżeli w terminie tygodnia od dnia doręczenia zarządzenia o zwrocie powód cofnie pozew w zakresie żądań niepodlegających łączeniu, pozew w pozostałej części wywołuje skutek od daty jego pierwotnego wniesienia.

§ 3. Jeżeli powód dochodzi części roszczenia, sprawa podlega rozpoznaniu w postępowaniu przewidzianym w niniejszym rozdziale tylko wtedy, gdy postępowanie to byłoby właściwe dla całego roszczenia wynikającego z faktów przytoczonych przez powoda. W przeciwnym wypadku sprawa rozpoznawana jest z pominięciem przepisów niniejszego rozdziału.

Kazus:

Kowalski i Wiśniewski zawarli umowę pożyczki na kwotę 40 000 PLN w połowie listopada 2019 roku celem dokonania zabezpieczenia finansowej realizacji projektu unijnego. Kowalski zobowiązał się, że zwróci kwotę do 16 grudnia 2019 roku.

W Mikołajki Kowalski zgłosił się do Wiśniewskiego, twierdząc, iż jego firma popadła w tarapaty finansowe z powodu nieotrzymania refundacji środków z budżetu UE. Powiedział mu, że spłaci go do końca roku 2019. Tego samego dnia przelał mu na poczet spłaty 25 000 PLN.

Od tego czasu kontakt z Kowalskim urwał się.

Zniecierpliwiony kolega po kilkunastu próbach skontaktowania się ze swoim dłużnikiem, wylał swoje frustracje na „forum prawniczym”, prosząc forumowiczów o wskazanie sposobu załatwienia sprawy.

Big_Boy123 doradził mu, aby ten złożył pozew jak najszybciej na resztę kwoty, bo sprawa jak najbardziej nadaje się na „uproszcz”.

Pytanie: Czy Big_Boy123 miał rację?

Uchwała
Sądu
Najwyższego
z dnia 11
lutego 2005 r.
III CZP 83/04

Jeżeli [...] powód twierdzi w pozwie, że przysługiwało mu w stosunku do pozwanego roszczenie w określonej wysokości i pozwany część tego roszczenia już zaspokoił, wobec czego powód dochodzi przed sądem tylko reszty niezaspokojonego roszczenia, to w istocie powód w takiej sytuacji dochodzi całego przysługującego mu roszczenia, a nie tylko jego części. Roszczenie zaspokojone wygasa w takiej części, w jakiej zostało zaspokojone, wobec czego pozostaje już tylko roszczenie w wysokości niezaspokojonej należności, która stanowi w tej sytuacji całe roszczenie, a nie jego część. W rozumieniu art. 5053 § 2 (obecnie § 3) k.p.c. dochodzenie roszczenia w części oznacza dochodzenie części roszczenia, które przysługuje powodowi wobec pozwanego według faktów przytoczonych w pozwie, a nie o część roszczenia, która w ramach danego stosunku prawnego w ogóle przysługiwała powodowi i pozostała po zaspokojeniu reszty. Gdy zatem, według twierdzeń pozwu, ze stosunku zobowiązaniowego wynikało dla powoda pierwotnie określone roszczenie, którego wartość przekraczała próg kwotowy wskazany w art. 5051 pkt. 1 k.p.c., jednak przed wytoczeniem powództwa doszło w wyniku zaspokojenia części należności do obniżenia wartości roszczenia poniżej tego progu, nie ma podstaw do stosowania art. 5053 § 2 (obecnie § 3) k.p.c. (...)

Art. 505⁴. [Zmiana powództwa; powództwo wzajemne; zarzut potrącenia]

§ 1. Zmiana powództwa jest niedopuszczalna. Przepisów art. 75-85 oraz art. 194-196 i art. 198 nie stosuje się.

§ 2. Powództwo wzajemne oraz zarzut potrącenia są dopuszczalne, jeżeli roszczenia nadają się do rozpoznania w postępowaniu uproszczonym.

☐ Art. 75-85, 194-196, 198 k.p.c.- interwencja główna i uboczna, przypozwanie, przekształcenia podmiotowe, dopozwanie, zawiadomienie o toczącym się procesie, wezwanie do udziału w sprawie

Art. 505⁶. [Zasądzenie odpowiedniej sumy]

§ 1. (uchylony).

§ 2. (uchylony).

§ 3. Jeżeli sąd uzna, że ścisłe udowodnienie wysokości żądania jest niemożliwe lub nader utrudnione, może w wyroku zasądzić odpowiednią sumę według swej oceny, opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy.

☐ Uznanie sędziowskie możliwe wtedy, gdy po wyczerpaniu wszystkich dowodów dostępnych w postępowaniu uproszczonym i zaprezentowanych przez strony okaże się, że ścisłe udowodnienie **wysokości żądania (nie podstawy roszczenia czy źródła szkody)** jest niemożliwe lub bardzo utrudnione.

Niemożliwe- np. dowody nie istnieją,

Nader utrudnione- ryzyko przedłużenia postępowania, wysokie koszty

Art. 505⁷. [Zasięgnięcie opinii biegłego]

§ 1. Ilekroć ustalenie zasadności lub wysokości świadczenia powinno nastąpić przy zastosowaniu wiadomości specjalnych, od uznania sądu zależy powzięcie samodzielnej oceny opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy albo zasięgnięcie opinii biegłego.

§ 2. Opinii biegłego nie zasięga się, jeżeli jej przewidywany koszt miałby przekroczyć wartość przedmiotu sporu, chyba że uzasadniają to wyjątkowe okoliczności.

§ 3. Złożenie zeznań przez świadka nie stoi na przeszkodzie zasięgnięciu jego opinii jako biegłego, także co do faktów, o których zeznał jako świadek, nawet jeżeli uprzednio sporządził opinię na zlecenie podmiotu innego niż sąd.

Ustalenie zasadności- czy się należy (np. czy rzecz ma wady)

Ustalenie wysokości- ile się należy

Nowa sytuacja świadka eksperta

Art. 505⁸. [Zrzeczenie się prawa do wniesienia apelacji; uzasadnienie wyroku]

§ 1. (uchylony).

§ 2. (uchylony).

Dawniej:

§ 1. Wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku strona może zgłosić również do protokołu bezpośrednio po ogłoszeniu wyroku.

§ 2. Dla strony, która zrzekła się doręczenia uzasadnienia wyroku, termin do wniesienia apelacji biegnie od dnia ogłoszenia wyroku.

Uchylenie § 2 to konsekwencja zmian regulacji prawnych związanych z apelacją.

§ 3. Strona obecna na posiedzeniu, na którym ogłoszono wyrok, może po jego ogłoszeniu w oświadczeniu złożonym do protokołu zrzec się prawa do wniesienia apelacji. W razie zrzeczenia się prawa do wniesienia apelacji przez wszystkich uprawnionych wyrok staje się prawomocny.

§ 4. W sprawach, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza tysiąca złotych, uzasadnienie wyroku ogranicza się do wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Od uznania sądu opartego na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy zależy rozszerzenie tego uzasadnienia o pozostałą treść określoną w art. 327¹ § 1 (tzw. sprawy bagatelne)

Za R. Fleszarem: Sąd powinien (...) wyjaśnić stronom co najmniej istotę regulacji zawartej w tych przepisach – w sposób możliwie zrozumiały i przystępny, a zarazem – z uwagi na rodzaj sprawy – syntetyczny (ale nie lakoniczny)

Kiedy można zrzec się prawa do wniesienia apelacji?

Strona **obecna na posiedzeniu, na którym ogłoszono wyrok**, może po jego ogłoszeniu w oświadczeniu złożonym do protokołu zrzec się prawa do wniesienia apelacji.

Art. 505⁹. [Zarzuty apelacji]

§ 1. (uchylony).

§ 1¹. Apelację można oprzeć na zarzutach:

1) naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie; [błędy orzeczenia]

2) naruszenia przepisów postępowania, jeżeli mogło ono mieć wpływ na wynik sprawy. [błędy proceduralne]

§ 2. Po upływie terminu do wniesienia apelacji przytaczanie dalszych zarzutów jest niedopuszczalne.

Zamknięty katalog zarzutów apelacyjnych:

Co z zarzutem dot. nieważności postępowania? Przy nieważności postępowania ciężar gatunkowy jest tak istotny, że strona zwolniona jest z wykazywania związku wpływu przyczyny nieważności na wynik postępowania!

Błędy proceduralne: nie tylko stricte działania samego sądu, ale też dopuszczanie/blokowanie działań innych podmiotów

Art. 505¹⁰. [Rozpoznanie apelacji]

§ 1. Sąd rozpoznaje apelację w składzie jednego sędziego. (WYJĄTEK!)

§ 2. ³³⁰(uchylony).

§ 3. (utracił moc)

Art. 505¹². [Rozstrzygnięcia]

§ 1. Jeżeli sąd drugiej instancji stwierdzi, że zachodzi **naruszenie prawa materialnego**, a zgromadzone **dowody nie dają wystarczających podstaw do zmiany** wyroku, **uchyla** zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do **ponownego rozpoznania**, (a nie tylko w sytuacji nierozpoznania istoty sprawy lub konieczności przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości)

§ 1¹. ³³²W sprawach określonych w art. 505⁸ § 4 (czyli sprawach bagatelnych) przepisu § 1 nie stosuje się, a zaskarżony wyrok może zostać uchylony tylko w przypadkach określonych w art. 386 § 2 i 3.

386 § 2 KPC- nieważność postępowania (wówczas uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazuje sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania).

386 § 3 KPC- gdy pozew ulega odrzuceniu albo zachodzi podstawa do umorzenia postępowania, sąd drugiej instancji uchyla wyrok oraz odrzuca pozew lub umarza postępowanie.

§ 2. Uchylając zaskarżony wyrok sąd drugiej instancji może przekazać sprawę do rozpoznania z wyłączeniem przepisów o postępowaniu uproszczonym także wówczas, gdy sprawa stosownie do art. 505¹ podlega rozpoznaniu w tym postępowaniu.

§ 3. Sąd drugiej instancji oddala apelację również wtedy, gdy mimo naruszenia prawa materialnego lub przepisów postępowania albo błędnego uzasadnienia zaskarżony wyrok odpowiada prawu.

Wyrok odpowiada prawu- jest słuszny i sprawiedliwy

Ale nie wtedy gdy zachodzi nieważność postępowania!

Art. 505¹³. [Uzasadnienie wyroku sądu drugiej instancji]

§ 1. (uchylony).

§ 2. Jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

§ 3. (uchylony).

zbędne są ocena dowodów i odniesienie się do stanu faktycznego sprawy w kontekście przeprowadzonych dowodów

Oddala apelację 385 KPC

Wyrok odpowiada prawu- oddala apelację §3 art. 505¹²

Uwzględnia apelację, zmienia zaskarżony wyrok i orzeka co do istoty

uchyla wyrok oraz odrzuca pozew lub umarza postępowanie

w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości- uchyla i przekazuje

uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazuje sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

zachodzi **na ruszenie prawa materialnego**, a zgromadzone **dowody nie dają wystarczających podstaw do zmiany wyroku**, **uchyla** zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do **ponownego rozpoznania**